

Vzdělávací materiál projektu Zlepšení podmínek výuky v ZŠ Sloup

Název vzdělávacího materiálu	Druhy vedlejších vět, rétorika
Anotace	Pracovní listy k procvičování vedlejších vět. Současně jsou žáci seznámeni s pojmy citát a rétorika. Žák wpisuje do listu řešení a následně odpovídá ústně na zadané otázky.
Autor	Mgr. Oldřiška Hloušková
Vzdělávací oblast	Český jazyk
Očekávaný výstup	Žák si procvičí druhy vedlejších vět a vyzkouší si roli řečníka.
Ročník	7. – 9.

Víte, co je to rétorika? Víte, co je citát? A jak s tím budou souviset vedlejší věty? Jednoduše. Pojďte a sami uvidíte.

Nejdříve trochu teorie:

Rétorika (řečnictví) je nauka, která se zabývá verbálním projevem. Je jedním ze tří původních svobodných umění, která se vyučovala na středověkých univerzitách. Jde zároveň o jednu z nejstarších jazykových disciplín, která vznikla již ve starověku.

Citát je doslovně opakovaný výrok osobnosti, anebo doslovné znění z díla spisovatele.

A nyní již do práce!!!

- Přečti si následující citáty slavných antických osobností a řekni, jak chápeš jejich význam.
- V citátu podtrhni a urči vedlejší větu.
 - Válku je třeba začínat tak, aby bylo zřejmé, že neusiluje o nic jiného než o mír. (CICERO)
 - Slepá je odvaha, když za vůdce chce náhodu. (SENECA)
 - Budeš-li pomlouvat, sám také pomluvu uslyšíš. (PLAUTUS)
 - Komu prospívá zločin, ten jej i spáchal. (SENECA)
 - Když vítěz odložil zbraně, ať poražený též zanechá hněvu. (SENECA)
 - Kde špatnost prospívá, je hříchem jednat poctivě. (PUBLILIUS SYRUS)
 - Je na omylu ten, kdo se domnívá, že vládce je bezpečný tam, kde není nic bezpečné před vládcem. (SENECA)
 - Kdo ztratí důvěru, víc ztratit nemůže. (PUBLILIUS SYRUS)
 - Mile tě překvapí chvíle, která už neměla přijít. (HORATIUS)
 - Jednej tak, abys byl šťastný, ne aby ses šťastným jen zdál. (SENECA)
 - Nevděčný je ten, kdo vrací dobrodiní bez úroku. (SENECA)
 - Rozkazovat se učíme tím, že posloucháme. (PLINIUS)
 - Když je moře klidné, může být kormidelníkem kdokoliv. (SENECA)
 - Nešťastní jsou ti, kteří se domnívají, že je jim vše dovoleno. (AMMIANUS MARCELLINUS)
 - Ránu, jež nedá se zhojit, je třeba mečem vytnout, aby se nenakazila nedotčená část. (OVIDIUS)
 - Trpaslík nebude větší, i kdyby se na horu postavil. (SENECA)
 - Vždyť se i o tebe jedná, když sousední stavení hoří. (HORATIUS)
 - Kam se namíří luk, tam ne vždy doletí střela. (HORATIUS)
 - Kde vzniká příliš sporů, pravda se vytrácí. (PUBLILIUS SYRUS)
 - I ovce se brání, je-li napadena. (PROPERTIUS)

Jedním z autorů citátů je **SENECA**. Určitě by bylo zajímavé, kdybyste o něm zjistili na příští hodinu nějaké informace.

3. Řekni, který citát se ti nejvíce líbil a proč.

4. Vysvětli pojem rétorika a citát.

5. Zahraj si na řečníka a pokus se spolužákům vysvětlit důvody, proč by ses měl učit. Je to pro život důležité? Jestli ano, pokus se je o tom přesvědčit. Jestli ne, přesvědč o tom učitele 😊

ŘEŠENÍ:

- Válku je třeba začínat tak, aby bylo zřejmé, že neusiluje o nic jiného než o mír. (CICERO) **přísl. způsobová, podmětná**
- Slepá je odvaha, když za vůdce chce náhodu. (SENECA) **přísl. podmínková**
- Budeš-li pomlouvat, sám také pomluvu uslyšíš. (PLAUTUS) **přísl. podmínková**
- Komu prospívá zločin, ten jej i spáchal. (SENECA) **podmětná**
- Když vítěz odložil zbraně, ať poražený též zanechá hněvu. (SENECA) **podmínková**
- Kde špatnost prospívá, je hříchem jednat poctivě. (PUBLILIUS SYRUS) **přísl. místní**
- Je na omylu ten, kdo se domnívá, že vládce je bezpečný tam, kde není nic bezpečné před vládcem. (SENECA) **podmětná, předmětná, přísl. místní**
- Kdo ztratí důvěru, víc ztratit nemůže. (PUBLILIUS SYRUS) **podmětná**
- Mile tě překvapí chvíle, kteřá už neměla přijít. (HORATIUS) **přívlastková**
- Jednej tak, abys byl šťastný, ne aby ses šťastným jen zdál. (SENECA) **př. Způsobová, přísl. způsobová**
- Nevděčný je ten, kdo vrací dobrodiní bez úroku. (SENECA) **podmětná**
- Rozkazovat se učíme tím, že posloucháme. (PLINIUS) **přísl. způsobová**
- Když je moře klidné, může být kormidelníkem kdokoliv. (SENECA) **přísl. Podmínková (časová)**
- Nešťastní jsou ti, kteří se domnívají, že je jim vše dovoleno. (AMMIANUS MARCELLINUS) **podmětná, předmětná**
- Ránu, jež nedá se zhojit, je třeba mečem vytnout, aby se nenakazila nedotčená část. (OVIDIUS) **přívlastková, přísl. účelová**
- Trpaslík nebude větší, i kdyby se na horu postavil. (SENECA) **přísl. přípustková**
- Vždyť se i o tebe jedná, když sousední stavení hoří. (HORATIUS) **přísl. podmínková (časová)**
- Kam se namíří luk, tam ne vždy doletí střela. (HORATIUS) **přísl. místní**
- Kde vzniká příliš sporů, pravda se vytrácí. (PUBLILIUS SYRUS) **přísl. místní**
- I ovce se brání, je-li napadena. (PROPERTIUS) **přísl. podmínková**